

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “การบริหารจัดการชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชุมชนเขมรเพื่อนำไปสู่การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภوخุขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ” ที่สิ้นสุด โครงการไปแล้วนั้น ได้ผลการวิจัยที่ดำเนินโครงการได้ผลที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นจริงตาม วัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนท้องถิ่นสำโรงตา เจ็นจากอดีต-ปัจจุบัน

1.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในตำบลสำโรงตาเจ็น การตั้งถิ่นฐาน สมัยก่อน

ประวัติศาสตร์ ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภوخุขันธุ์เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษ ที่อยู่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน เป็นดินแดนที่มีการพัฒนาทางวัฒนธรรมติดต่อกันมา นาน เป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สมัย ประวัติศาสตร์ อาณาจักรมีความเจริญรุ่งเรือง ผู้ปกครองได้แผ่ขยายอำนาจขยายดินแดนและ อิทธิพลทางวัฒนธรรมไปสู่ดินแดนต่างๆ ที่อยู่โดยรอบจังหวัดศรีสะเกษที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรักคั่นอยู่ได้รับอิทธิพลทั้งทางด้านเมืองและวัฒนธรรม ของเขมรด้วย

1.2 การย้ายถิ่นฐานของประชากรในตำบลสำโรงตาเจ็น 1.2.1 ประชาชนในเชิงเศรษฐกิจ ของตำบลสำโรงตาเจ็น จากประชากรทั้งหมดของตำบล มีประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่ถือว่าเป็น ประชากรในวัยทำงานซึ่งมีทั้งผู้ที่ทำงานทางเศรษฐกิจและไม่ได้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจซึ่ง ส่วนให้ได้แก่ แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาผู้ทุพพลภาพ ทำงานไม่ได้ พระภิกษุ และแม่ชี 1.2.2 มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากรในตำบลสำโรงตาเจ็น วัตถุประสงค์ที่อยู่ อาศัยละสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆซึ่งตำบลสำโรงตาเจ็นมีลักษณะที่อยู่อาศัยสร้างด้วยวัสดุ ถาวรอันได้แก่ ไม้และปูนซีเมนต์ ที่อยู่ในลักษณะปานกลางถ้าเทียบกับลักษณะครัวเรือนใน เทศบาล ปัจจุบันเริ่มขยายขยายไปอยู่ตามที่นา เพราะสภาพพื้นที่แออัดมาก 1.2.3 การอพยพ แรงงานในตำบลสำโรงตาเจ็น ประชากรที่อยู่ในตำบลสำโรงตาเจ็นมีทั้งชายหญิงส่วนใหญ่เป็น

คนโสดหญิงเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้วจะอพยพเพื่อหางานทำน้อยลงในขณะที่ชายที่ชายยังคงอพยพหางานในช่วงฤดูกาลเหมือนเดิม

2. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาผลกระทบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลำโรงตาเจ็น สถานการณ์ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในอดีต

2.1 ความสัมพันธ์ของคนชุมชนในอดีต พบว่า มีความเคารพนับถือในระบบเครือญาติ มีความเคารพ ศรัทธาในตัวผู้นำ ระบบอาวุโส จะให้ความเคารพนับถือ ซึ่งกันและกัน ชุมชนจะพึ่งศาสนาให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

2.2 สถานการณ์ของความสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับคนนอกชุมชนในอดีต พบว่า คนในชุมชนจะกลัวเจ้าขุน เจ้านาย ผู้มีอำนาจ คนภายนอกจะเอาโรคเอาเปรียบ เรื่องเศรษฐกิจ โดยเฉพาะราคาสินค้าเกษตร สื่อภายนอกจะน้อยมาก ชุมชนมีการเลียนแบบวัฒนธรรมจากภายนอก ข้าราชการไม่ยอมมาประจำชุมชน เพราะชุมชนจะประท้วงจับได้ง่าย

2.3 สรุปสถานการณ์ปัญหาในอดีต

ในอดีตชุมชนจะมีปัญหาเรื่องวิธีการทำกิน เพราะต้องพึ่งธรรมชาติเป็นหลัก พบปัญหาผลกระทบเรื่องภัยแล้ง ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร พื้นที่จะเป็นป่า จะใช้วิธีการเผวถาง ทำไร่เลื่อนลอย หมุนเวียนไปเรื่อยๆ กรมป่าไม้ โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ก็จะไล่จับกุม ในยุคเร้นแค้น ประชาชนก็ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา คนอ่านหนังสือไม่ออกมีเป็นจำนวนมาก ในยุคบ้านแตก ประชาชนที่เรียนหนังสือมีจำนวนน้อยมาก คนที่อยู่กับบ้านไม่ได้อพยพไปไหน ก็จะมีอาชีพทำนา เลี้ยงวัว ควาย การปลูกพืชสวนครัว จะใช้น้ำบ่อน้ำตื้นหรือสระ

3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชุมชนเขมรเพื่อนำไปสู่การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนบ้านลำโรงตาเจ็น จากการศึกษาพบว่า มีการใช้วัฒนธรรม ชุมชนเขมรในการแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนลำโรงตาเจ็น มีดังนี้

1. การใช้ประเพณีแซนโฎนตา
2. การใช้ประเพณีแม่มด

3. การใช้ศาสนา หลักคำสอน
4. ประเพณีก่อเจดีย์ข้าวเปลือก
5. การลงแขกจับปลา
6. ประเพณีฌาปนกิจศพ
7. ประเพณีตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
8. ประเพณีเข้าพรรษา ออกพรรษา
9. ประเพณีสงกรานต์
10. ประเพณีขึ้นบ้านใหม่
11. ประเพณีแต่งงาน
12. ประเพณีอุปสมบท
13. ประเพณีบวชนเณรภาคฤดูร้อน
14. ประเพณีบุญกฐิน ผ้าป่า
15. ประเพณีลอยกระทง
16. ประเพณีบุญข้าวสาก
17. ประเพณีผูกเกลอ